

REMISSYTTRANDE

Luleå 10 juni 2024

Till: Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Yttrande från Naturturismföretagarna angående delbetänkande Jakt och fiske i renbetesland SOU 2023:46

Naturturismföretagen har tagit del av förslaget till ändringsdirektiv och vill lämna följande sammanfattande synpunkter;

- Naturturismföretagen ställer sig generellt positiv till de regleringsförslag som presenteras i utredningen och bedömer att delbetänkandets förslag i sig inte har någon större påverkan på de företag som arbetar med hållbar naturturism
- Naturturismföretagen vill betona vikten av att etablera nya och effektiva samverkansformer mellan naturturism, friluftsliv och renskötsel
- I det slutliga betänkandet förutsätter Naturturismföretagen också att effekterna för hållbar naturturism som företeelse kommer att belysas mer genomgående.

Om naturturism som bransch

Svensk naturturism är en ung bransch med en fantastisk potential. Sverige ökar i popularitet som besöksmål för både inhemska och utländska besökare. Flera viktiga globala trender pekar på att utvecklingen kommer att fortsätta. Utmaningarna är många, men det är också möjligheterna. Redan idag är naturupplevelser den viktigaste reseanledningen både för besökare från andra länder och för svensk, inhemsk turism. Här finns förutsättningar att skapa såväl nya arbetstillfällen som att kompetensutveckla individer som redan arbetar i branschen. Kontinuerlig kompetensutveckling är avgörande för en bransch i snabb förändring.

Det är viktigt att här inledningsvis påpeka att definitionen av naturturism är alla resor som sker med naturupplevelse som drivkraft. En naturturismföretagare kan jobba med allt från naturnära boende och utbildning i naturen, guideade turer på land, snö, fjäll, vatten till fots, på skidor, på cykel, med hund osv. Matupplevelser utomhus, samisk turism, fisketurism, jaktturism osv. Branschen är synnerligen bred och spretig, vilket också skapar ett snårigt regelverk och många begränsande system.

Som land upplevs Sverige som tillgängligt, vackert och hållbart. Förväntningarna på vad svensk naturturism ska kunna medföra är stora räknat i exportintäkter, ett mer hållbart nyttjande av våra naturresurser och som en väg till en levande landsbygd med god tillgång till hållbara arbetstillfällen.

Småskaligheten (1)

Svensk naturturism består dock i stor utsträckning av mycket små företag, ofta enskilda firmor eller aktiebolag med någon eller några säsonganställda. Det innebär att företagen relativt ofta är likställda med den individ som äger och driver företaget, eller ett företag med enstaka anställda. Uppskattningsvis finns det någonstans mellan 2000 och 5000 naturturismföretagare i Sverige. Småskaligheten är den främsta utmaningen, men i det finns också potentialen för tillväxt. I jämförelse med andra länder är potentialen närmast gigantisk. Kan Sverige samlat stötta och forma naturturismen som bransch bör den dryga 50% av företagen som uttalat vill växa kunna skapa en stor mängd arbetstillfällen och skatteintäkter på den svenska landsbygden inom en snar framtid.

Entreprenörskap och företagande (2)

I jämförelse med många mogna naturturismnationer befinner sig svensk naturturism "i sin linda". Paradoxalt nog är en viktig anledning till det vår djupt förankrade friluftstradition – naturen ska finnas till för alla, utan kostnad – men friluftsliv är inte naturturism. Framgångsrik naturturism bygger på förmågan att utveckla, förpacka, sälja och leverera hållbara upplevelseprodukter och tjänster till en målgrupp med en tydlig efterfrågan, där naturupplevelsen är den centrala drivkraften.

För att svensk naturturism ska utvecklas och nå sin potential behövs fler och bättre rustade entreprenörer, förståelse för marknad och målgrupp samt kunskap kring produktutveckling, marknadsföring, paketering och försäljning. Samtidigt måste infrastrukturen på landsbygden säkerställas så att det går att driva företag på svensk landsbygd, liksom naturturismens behov av naturvärden och naturområden inlemmas i diskussioner kring markutnyttjande, skogsbruk och förvaltning. Det är också helt avgörande att en naturföretagare bedriver sin verksamhet hållbart, både för destinationens och för företagets överlevnad. Här kommer också regelverket in, i allt från vikten av fortsatt (och utbyggd) rimlig moms till regelverk kring paketresor, frågor som idag är starkt begränsande för naturturismen som bransch.

Avsaknad av gemensamma strategier, struktur och system (3)

Professionaliseringen och utvecklingen av svensk naturturism går långsamt av flera anledningar, och på flera plan. Det finns strukturella utmaningar kring bland annat markanvändning, tillstånd, moms, försäkringsfrågor och juridik - frågor som branschorganisationerna arbetar kontinuerligt för att driva framåt, men ofta har svårt att nå fram med eller hitta förståelse för.

Branschen är beroende av samverkan med ett mycket komplext främjarsystem av kommuner, regioner och destinationer, i en struktur som ofta är svåröverskådlig och med agendor och lösningar som ligger långt ifrån företagen och deras behov.

NATURTURISM FÖRETAGEN

Sammantaget ligger Sverige decennier efter i stort alla andra länder vad gäller utveckling av naturturism, vilket dels påverkar turismbranschen generellt, dels gör att landsbygdsutvecklingen går långsamt och dels på sikt kan riskera allemansrätten, eftersom andelen gäster som lotsas ut i naturen av en seriös naturturismföretagare är mycket lägre än det möjliga antalet, vilket ger ett stort slitage och konflikter med markägare.

Om Naturturismföretagen

Branschorganisationen Naturturismföretagen organiserar företag inom svensk naturturism. Under de senaste åren har NTF arbetat för att bygga upp en relevant och faktabaserad kunskapsbas för svensk naturturism. NTF arbetar också med att utveckla och förankra en metod för systematiskt hållbarhetsarbete inom naturturism, och ansvarar för märkningen Natures Best – landets enda kvalitetsmärkning av hållbar naturturism. NTF är en renodlad branschorganisation och samverkar ofta med Naturvårdsverket, Tillväxtverket mfl. Föreningen är en relativt frekvent remissinstans för frågor som rör landskapsutnyttjande och naturturism.

Naturturismföretagen är en ideell förening som härstammar från Ekoturismföreningen. Sedan 2017 utvecklar föreningen sig som branschorganisation för att stödja och förenkla för företag inom naturturism. NTF är en liten medlemsägd organisation som systematiskt utvecklas för att möta företagets och branschens behov.

För Naturturismföretagen

Linda Vismer
ordförande